

HRVATSKA I ZELENO GOSPODARSTVO

Preduvjeti za svjetski vrh

PRIPREMILA:
Tanja Vrančić

Razvojnu politiku valja usmjeriti prema čistijim tehnologijama, energijskoj učinkovitosti, zelenoj gradnji, obnovljivoj energiji, zelenom prometu, vodnom gospodarstvu, gospodarenju otpadom te održivoj poljoprivredi, šumarstvu i turizmu

Na temelju Strategije energetskega razvoja Republike Hrvatske, poznate i kao Nova energetska strategija (usvojene 16. listopada 2009.), cilj je do 2020. smanjiti emisiju stakleničkih plinova za 20%, rabiti 20% energije iz obnovljivih izvora i povećati učinkovitost potrošnje energije za 20% (popularno nazvano „20-20-20“), a tu obvezu valja ostvarivati na svim razinama. Budući da je Hrvatska već potpisala Ugovor o pristupanju Europskoj Uniji, potrebno je i u našu strategiju unijeti europsku orijentaciju, posebno stoga što postoji i Nova europska energetska strategija razvoja do 2020. godine. Stoga je nužno ulagati u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora svugdje gdje za to postoje prihvatljivi uvjeti i što više usvajati zeleno europsko gospodarstvo.

Gospodarski razvoj treba stvarati sredine u kojima ljudi mogu živjeti dugo, zdravo i kreativno

Usklađivanje s europskim standardima

Prošla je hrvatska Vlada u rujnu 2011. prihvatila Strateške odrednice za razvoj zelenog gospodarstva, odnosno prihvatila razvitak takvog gospodarstva – tzv. Zeleni razvoj Hrvatske. Radi se o strateškom dokumentu koji je osnova za izradu planova međuresornih aktivnosti kao temelj razvoja zelenog gospodarstva u Republici Hrvatskoj. Inicijativa za Zeleni razvoj Hrvatske predviđa postupno preoblikovanje i novo usmjeravanje razvojne politike, investicija i potrošnje

prema posebnim sektorima kao što su čistije tehnologije, energetska učinkovitost, zelena gradnja, obnovljiva energija, zeleni promet, vodno gospodarstvo, gospodarenje otpadom, održiva poljoprivreda, šumarstvo i turizam.

Odrednice se ne temelje na novcu iz državnog proračuna, već na uporabi strukturnih fondova Europske Unije, postojećih fondova i namjenskih sredstava u Hrvatskoj (Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Hrvatske vode i Hrvatska banka za obnovu i razvitak), a kao najvažnije, na privlačenju domaćega i inozemnoga privatnog kapitala te stranih investitora u gradnju, razvoj i transfer tehnologija.

Sredstva iz državnog proračuna su minimalna i rabi će se za informiranje i izobrazbu građana o glavnim postavkama Strateških odrednica. Ostala se financijska sredstva ostvaruju u izvanproračunskim stavkama prema prihvaćenom načelu „onečišćivač plaća“, a treba ih preusmjeravati na poticanje i financiranje aktivnosti predviđenim Odrednicama.

Prijašnje je Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izradilo Strateške odrednice u skladu s dokumentima Poticanje investicijskih projekata s naglaskom na zaštitu okoliša (zelene tehnologije) i Plan provedbenih aktivnosti Programa gospodarskog oporavka radi razvoja države prema „zelenom gospodarstvu“, a to podrazumijeva restrukturiranje poslovnog sektora i infrastrukture prema prirodnim, ljudskim i kapitalnim kapacitetima i potrebama, uz istodobno učinkovito iskorištavanje energije, smanjivanje emisija stakleničkih

plinova, učinkovitu uporabu prirodnih izvora, stvaranja manjih količina otpada i smanjivanja socijalnih nejednakosti.

Valja preusmjeriti subvencije za fosilna goriva, ali i plaćati energiju prema stvarnoj potrošnji

I ostala su ministarstva, posebno Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstvo poljoprivrede, ruralnog razvoja i ribarstva, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Ministarstvo turizma trebali izraditi akcijske planove, odnosno odgovarajuće dokumente za provedbu Strateških odrednica za razvoj zelenog gospodarstva.

I Ujedinjeni narodi za razvoj zelenog gospodarstva

Izvešće Ujedinjenih naroda, objavljeno na godišnjem zasjedanju Opće skupštine UN-a, procjenjuje da će se do 2020. vrijednost globalnog tržišta zelenim proizvodima i uslugama udvostručiti na 2,74 milijarde dolara. Nedavno je Louisa Vinton, koordinatorica Ujedinjenih naroda i stalna predstavica Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) u Hrvatskoj, izjavila da naša zemlja ima sve preduvjete koje joj omogućuju da bude u svjetskom vrhu u promišljanju i provođenju zelenog gospodarstva.

U lipnju 2012. održat će se u Rio de Janeiru UN-ova konferencija o održivom razvoju – *Rio+20*. To će se dogoditi dvadeset godina nakon poznate svjetske konferencije o razvoju, također održane u tom brazilskom gradu, a na kojoj su gospodarstvenici, aktivisti zaštite okoliša

i stručnjaci za razvoj raspravljali o izradi gospodarskog modela koji bi omogućio rast i suzbio siromaštvo, a ujedno skrbio o zaštiti okoliša i održivom razvoju. Louisa Vinton smatra da Hrvatska može još mnogo toga učiniti iako se već iskazala kao svojevrsni zeleni pionir, osobito u energijskoj učinkovitosti u zgradarstvu. Stoga je pozvala novu hrvatsku Vladu da iskoristi prigodu i prihvati mjere koje vode prema zelenom gospodarstvu, posebno da preusmjeri dosadašnje subvencije za fosilna goriva (koje sada iznose pet do šest posto bruto društvenog proizvoda) prema ulaganjima u obnovljive izvore energije. Hrvatska bi također trebala uvesti i plaćanje energije prema stvarnoj potrošnji.

Izrađena je solarna ćelija koja proizvodi više energije od svjetlosti koju prima

Stručnjaci UN-a upozoravaju da gospodarski rast na temelju fosilnog goriva ugrožava okoliš i potiče društvenu nejednakost. Održivi razvoj podrazumijeva iskorištavanje prirodnih bogatstava Zemlje, ali tako da se pritom ne uništava ekološki sustav koji se ne može nadomjestiti. U protivnome će ljudi svoje probleme rješavati na način koji je neodrživ i poguban za okoliš, primjerice izlovom već iscrpljenih ribljih resursa da bi se prehranili ili sječom šuma za ogrjev. Ovisnost o fosilnim gorivima poseban je izazov istočnoj Europi i središnjoj Aziji jer one s 88% sudjeluju u primarnoj opskrbi energijom. Zbog toga te regije nisu samo glavni izvor emisije stakleničkih

plinova koji potiču globalno zagrijavanje i klimatske promjene nego i veliki uzročnici onečišćenja atmosfere. Stručnjaci upozoravaju da ograničeni kapaciteti biosfere da apsorbira ugljikov dioksid te održi i regenerira iscrpljenu zemlju, šume i riblje resurse ne mogu podnijeti toliko opterećenje bez ozbiljnog rizika od kataklizmičkog oštećenja ekološkog sustava. Cilj razvoja, prema tom stajalištu, nije gospodarski razvoj koji je sam sebi svrha, nego stvaranje i osiguranje takve sredine u kojoj bi ljudi mogli živjeti dugo, zdravo i kreativno.

Znatno učinkovitija solarna ćelija

Znanstvenici su napokon napravili solarnu ćeliju koja proizvodi više energije od svjetlosti koju prima. Tu je vijest nedavno objavio *Engadget* (najveći svjetski blog o energiji), koji tvrdi da su znanstvenici s američkoga Nacionalnog laboratorija za obnovljivu energiju napravili prvu solarnu ćeliju kojoj kvantna efikasnost prelazi 100%, dakle solarnu ćeliju koja proizvodi više energije nego što prima svjetlosti. Kvantna se efikasnost odnosi na protok

broja elektrona kroz strujni krug u solarnoj ćeliji u jednoj sekundi. Taj se broj dijeli s brojem fotona, odnosno ulaznom energijom, a razlika predstavlja kvantnu efikasnost. Znanstvenici iz američkog Nacionalnog laboratorija zabilježili su učinkovitost na novoj solarnoj ćeliji od čak 114%. Njihova se solarna ćelija zove MEG (prema: multiple exciton generation – pojačano stvaranje eksitona, posebnih materijalnih čestica) i može od jednog fotona proizvesti više od jednog elektrona, a ta dodatna energija dolazi od kvantnih točaka koje prikupljaju energiju koja bi se inače raspršila u toplinskom obliku. Ćelija je izrađena od cink oksida, olovnog selenita i zlata, a presvučena je antirefleksivnim premazom koji se nalazi na prozirnem i vodljivom materijalu. Valja podsjetiti da je još 2001. Arthur J. Nozik, znanstvenik iz često spominjanog laboratorija, točno predvidio da će MEG biti potpuno učinkovit. Pitanje je ipak zašto se ne pokreće masovna proizvodnja tih ćelija koje bi učinkovito mogle mijenjati naftu i plin, a time znatno pridonijeti smanjivanju onečišćenja okoliša.

Izvor: www.mzopug.hr

Energana s novim solarnim ćelijama

CROATIA AND GREEN ECONOMY

Two years ago, Croatia adopted a new energy sector strategy according to which it plans to considerably reduce greenhouse gas emissions, increase production of energy from renewable sources, and boost energy-efficient use of fuel, by the year 2020. However, as Croatia will soon become an EU member, this strategic document will need to be harmonized with European

legislation. According to current UN estimates, the global market for green products and services will double by the year 2020, and the spokeswoman of this organisation believes that Croatia has all prerequisites for becoming one of the world's leaders in the implementation of green economy policies.